

До президента на Република България г-н Румен Радев,
До министър-председателя на Република България г-н Бойко Борисов,
До вицепрезидента на Република България г-жа Илияна Йотова,
До омбудсмана на Република България г-жа Мая Манолова,
До министъра на външните работи г-жа Екатерина Захариева,
До министъра на културата г-н Боил Банов,
До изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Инспекция по труда”
г-жа Румяна Михайлова,
До председателя на Съвета за електронни медии г-жа София Владимирова,
До председателя на комисията по културата и медиите в НС г-н Вежди
Рашидов,
До председателя на комисията по външна политика в НС г-жа Джема
Грозданова
До народните представители и членове на комисиите по културата и медиите
и по външна политика в НС г-жа Елена Йончева и г-н Тома Томов,
До председателя на на КТ „Подкрепа” г-н Димитар Манолов,
До председателя на КНСБ г-н Пламен Димитров,
До генералния директор на БНР г-н Александър Велев,
До Управителния съвет на БНР

ОТВОРЕНО ПИСМО

От: ръководствата на Съюза на българските журналисти, Съюза на българските писатели, Съюза на преводачите в България, Сдружението на испаноговорещите журналисти в България, Асоциацията на журналистите франкофони в България, Фондация „Европа и светът”

По повод: намерението на генералния директор на БНР Александър Велев да закрие продукцията на чужди езици на БНР, изготвяна от Главна редакция „Радио България”

Уважаеми госпожи и господа,

От името на организациите, които представляваме, изразяваме категоричното си несъгласие с напълно неприемливата идея на генералния директор на Българско национално радио Александър Велев да закрие излъчващото на чужди езици „Радио България” на БНР - авторитетна и утвърдена 81-годишна институция, представяща образа на България пред света. Обръщаме се към вас и към вашите институции с настоятелен апел да съдействате за подлагане на този въпрос на широк професионален, специализиран и обществен дебат, като решението бъде взето едва след дълбок и отговорен анализ на фактите и обстоятелствата, под щателния мониторинг на специализираните комисии в Народното събрание, на СЕМ, на синдикатите и на обществени, творчески и професионални организации. Призоваваме също така към заострено внимание спрямо недопустимия рекет, прилаган към работещите в „Радио България”, които са изнудвани в кратки срокове да подават „доброволно” молби за напускане, ако искат да получат като

обезщетение шест заплати, а ако не го направят, все едно ще бъдат съкратени, но без компенсации.

Бихме искали да привлечем вниманието ви към следните **АРГУМЕНТИ И ФАКТИ**, които ни карат категорично да възразяваме срещу замисленото закриване на „Радио България“:

1.

Недопустимо и безотговорно към позицията на България в днешния динамичен и сложен свят е да се предлага закриването на основаното още през 1936 г. „Радио България“, предназначено да изгражда образа на страната, да популяризира българската култура, история и постижения, както и да отстоява българската външна политика пред международното обществено мнение на водещи световни езици. За своята 81-годишна история „Радио България“ е изградило дълбоки традиции в тази посока, в много страни дори има клубове на приятелите на „Радио България“. А това, че настоящото ръководство на БНР не е осведомено за популярността на радиото сред чуждестранната аудитория или съзнателно разпространява подвеждаща информация по този повод, не говори добре за самото ръководство. То освен това не се е погрижило и за техническата оптимизация на сайта на БНР и на чуждоезиковите му страници, нито е привело в съответствие с модерните технологии достъпа до продукцията на „Радио България“.

2.

Особено шокиращо е решението на генералния директор Александър Велев да „отреже“ излъчванията на програми на **ШЕСТ ЕВРОПЕЙСКИ ЕЗИКА** - испански, френски, немски, гръцки, албански и сръбски - **ТЪКМО В САМОТО НАВЕЧЕРИЕ НА БЪЛГАРСКОТО ПРЕДСЕДАТЕЛСТВО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**. Какво послание отправя България към европейските си партньори, ликвидирайки своя институция, която осъществява межкултурна комуникация и мултиплицира хуманни български и европейски ценности на различни езици?! Да не говорим, че точно европейското председателство на България е отлична възможност за още по-ефективно изпълнение на мисията на „Радио България“ да представя положителния облик на страната ни пред света.

3.

Специално държим да подчертаем и голямото геополитическо значение на излъчванията на балкански езици, защото чрез тях България има уникалния шанс да се превърне във важен дипломатически фактор, прокаращ европейските ценности сред съседните ни народи. В този контекст „Радио България“ е ценен съюзник за всяко българско правителство, защото националният интерес на България отдавна е заявен като превръщане на страната ни в ключов стабилизиращ фактор на Балканите. „Отрязването“ на излъчванията на „Радио България“ на три балкански езика по идея на генералния директор на БНР Александър Велев „отрязва“ и този важен инструмент за въздействие, способен да подпомага българската дипломация.

4.

Неоценима е ролята на „Радио България“ и за културното приобщаване на български общности в чужбина, както и на възпитаници на български учебни заведения, пръснати в много страни по света.

5.

Напълно подкрепяме изказаното в открито писмо на колегията на „Радио България“ становище, че „решението да има или да няма продукция на чужди езици на БНР, или на колко и кои езици да бъде тя, не е административен прерогатив на поредното мандатно ръководство на БНР, а въпрос на външната политика на България, както и на нейната сигурност, в дългосрочен план“. Тук трябва да припомним многото въпроси за отговорността именно пред сигурността на страната, които предизвика закриването на Арабска редакция на „Радио България“ още през декември 2016 г. С оглед на големите предизвикателства, породени от бежанската криза и от несекващите войни в наистина близкия до нас Близък изток, точно Арабска редакция беше важно стратегическо звено, което бе отрязано крайно безотговорно от ръководството на БНР.

6.

Питаме се защо генералният директор на БНР не е съгласувал идеята си за закриване на „Радио България“ с комисията по културата и медиите и с комисията по външна политика към Народното събрание, нито с министерството на външните работи. Такова съгласуване е залегнало дори в собствената му концепция, която той представя пред СЕМ при кандидатирането му за поста на генерален директор на БНР. И това е логично. Защото - нека подчертаем отново, „Радио България“ е институция, която базира продукцията си върху акцентите на българската външна политика и популяризира страната ни пред чуждестранна аудитория. Тоест - явява се съставен елемент от държавната стратегия (вярваме, че има такава) за представянето на България пред света и за отстояване на българския интерес в международните дела.

7.

Притеснени сме, че генералният директор на БНР Александър Велев не е консултирал решението си за закриване на „Радио България“ и с Обществения съвет на БНР.

8.

Меко казано, недоумение буди „аргументът“, с който генералният директор на БНР Александър Велев обяснява защо запазва емисиите на английски и руски език, наред с турската емисия. Според изразено от него мнение пред колегията на „Радио България“ английският и руският се запазвали, защото у нас имало много англичани и руснаци, които си били купили имоти в България... Това издава дълбоко непознаване от страна на генералния директор на самата

същност и предназначение на „Радио България”, чиято продукция не е насочена към хора, пребиваващи в страната ни, а към чуждестранна аудитория, която да бъде заинтригувана и привлечена от България.

9.

Недоумяваме и от още един „аргумент” на генералния директор на БНР Александър Велев за спирането на „Радио България” - че то било „пропагандна отживелица” от времето на Студената война. Това мнение също издава притесняваща неосведоменост на ръководителя на БНР относно историята и характера на структурите, които управлява. Както вече отбелязахме, първите предавания на чужди езици за чужбина на тогавашното Радио София стартират още през 1936 г., като сред „бащите-основатели” е и големият Петър Увалиев.

10.

Несериозни са и „аргументите”, че други страни закриват подобни предавания. Избирателно е дадена за пример Сърбия, но се премълчава Румъния, в която държавното радио в момента излъчва на 10 чужди езици, плюс един румънски диалект. Предавания за чужбина имат и чешкото, и гръцкото, и македонското радио, а турското излъчва на цели 35 езици. Пропуска се продължаващата традиция с мисии на чужди езици на солидни медии като Би Би Си или Дойче Веле, да не говорим за милиарден Китай, който има излъчвания дори на български...

Уважаеми госпожи и господа, обръщаме се към вас с молба да заострите вниманието си и да окажете съдействие за решаването и на следните **ВАЖНИ ПРОБЛЕМИ**, възникващи във връзка с плановете на генералния директор на БНР Александър Велев да закрие „Радио България”:

1.

В опитите си да ускори желаната от него развръзка генералният директор на БНР Александър Велев подлага на открит рекет колегите, работещи в „Радио България”. Поставено им е условието или сами доброволно да подадат молби за напускане, срещу което да получат шест заплати и други обезщетения, или, ако упорстват, ще бъдат съкратени без заплати и компенсации. Поставен им е дори съвсем кратък срок за взимане на решение, което недвусмислено цели хората да бъдат сплашени и изнудени да реагират бързо - така, че евентуалната ревизия спрямо предприятиите от генералния директор на БНР действия да бъде поставена пред вече свършен факт и пред „невинното” обяснение: „Работещите в „Радио България” сами са пожелали да го напуснат”. Това е скандален подход, срещу който ние категорично възразяваме. Призоваваме омбудсманът, „Главна инспекция по труда”, синдикатите и всички други институции с отношение по казуса да се намесят в защита на трудовите права на колегите от „Радио България”.

2.

Обръщаме специално внимание върху притесненията, огласявани многократно от члена на СЕМ Иво Атанасов, както в негови изказвания пред СЕМ, така и в негови публикации. Притесненията са относно внесено в СЕМ от генералния директор на БНР Александър Велев искане за изменение на лицензията на „Радио България”. По съществуващата сега лицензия БНР би трябвало да излъчва предавания за чужбина по късовълнови предаватели, които обаче са били унищожени още през 2012 г., когато предишното ръководство на БНР решава програмите за чужбина да вървят само по интернет. Сега, ако СЕМ приеме исканото от Александър Велев изменение на лицензията и утвърди излъчването по интернет, това ще самоотстрани СЕМ от регулаторните му функции, тъй като те важат само за ефира, но не и за интернет. Тоест - дали ще излъчва по интернет за чужбина, или ще спре тези излъчвания, вече ще решава персонално генералният директор на БНР, без никой да регулира това. Подобна игра със Закона за радиото и телевизията е крайно опасна. Настояваме за внимателен и специализиран анализ, за да не се допусне злоупотреба с правомощия и подмяна на законови изисквания.

3.

Изрично настояваме още веднъж съдбата на „Радио България” да бъде решена едва след широко и ПУБЛИЧНО обсъждане с участието на творчески съюзи, синдикати, граждански движения и професионални организации в комисиите по външна политика и по култура и медии в Народното събрание, като осъществяването на решенията да става под щателния мониторинг на СЕМ и на споменатите парламентарни комисии.

Уважаеми госпожи и господа, разчитаме на вашия отговорен и действен подход към посочените аргументи и факти и поставените проблеми. Реакцията не търпи отлагане, защото натискът над колегите в „Радио България” е много силен, а съдбата на тази наша авторитетна институция е показателна и за цялостното състояние на държавното ни развитие.

С уважение:

Снежана Тодорова, председател на Съюза на българските журналисти,
Боян Ангелов, председател на Съюза на българските писатели,
Иво Панов, председател на Съюза на преводачите в България,
Къдринка Къдринова, председател на Сдружението на испаноговорещите журналисти в България,
Мария Димитрова-Пишо, председателка на Асоциацията на журналистите франкофони в България,
Гергина Дворецка, председател на Фондация „Европа и светът”

София, 06.06.2017 г.